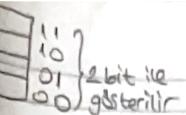

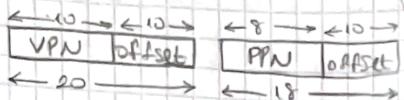
2^2 byte

ÖR: Page size $1KB \Rightarrow 2^{10}$ byte

Veri yolu 32 bit $\Rightarrow 1$ word

VA 20 bit PA 18 bit

① $\log_2^{2^10} = 10$ bit = offset değeri

a) $0x4AA4 = 0000\ 0100\ 1010\ 1010\ 0100$
VPN   offset
(N=1) TCB'ye nüf. $0x012 = \text{VPN}$, $0x2A4 = \text{offset}$

PPN = 0xA1   offset = 0x2A4

$\frac{10}{2}\ 10\ 0001\ 10\ 10\ 10\ 0100$
A   1   2   A   4   4

PA = 0x286A4

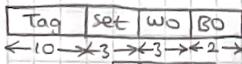
b) 0x078E6

(V=0, page table'dan al)

ÖR: 8-way assoc. cache, PA 18 bit

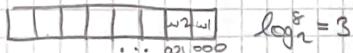
block size 8 word, 1 word 32 bit

cache size 512 word

① B0 $\rightarrow [B4\ B3\ B2\ B1]$ 1 word $= \log_2^4 = 2$

② W0 $\rightarrow$ Block'taki word'u adreslemek

③ set $\rightarrow$ 8 adet yan yan cache

satır = $\frac{512 \text{ word}}{64 \text{ word}} = 8 \text{ satır}$ $\log_2^8 = 3$

Critical path: En uzun süren işlevi clock bulusuna göre yapılır. (single-cycle)
 * Hatırda instruction memory ve data memory single-cycle da aynı yerde ama gerekli hizatta birlikte oluyor.
 * Single-cycle da 3 farklı toplayıcı var.

Multicycle处理器

* her bir clock ile değil, görevi parçalı olarak her bir clock ile işlem yapılır.

- 1-Fetch $\rightarrow$ instruction memory'den komutu okur.
- 2-Decode $\rightarrow$ gelen kodun ne işteğini anlar.
- 3-RS'yi oku
- 4-ALU $\rightarrow$ rs+imm değerini bulur.
- 5-Adresi rs+imm olacak şekilde oku
- 6-Orduğunu değerini rd'ye aktarır.

14. hafta

* Cache'de veri bulunamadığı zaman RAM'den, RAM'de de yoksa hard disk'ten veri çekilir.

* RAM'den cache'e varlıklar bloklar halinde alınır. Hard diskten cache'e page şeklinde alınır.

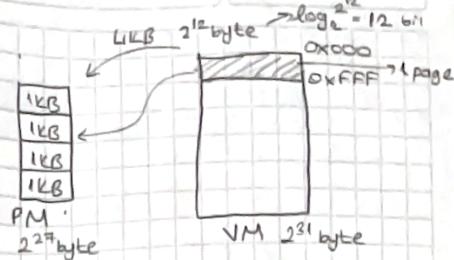
NOT: virtual memory'de program kosturulurken kayalı ve büyük bir hafıza alanı ayrırlar.

* Sanal adreslerde program kosturulur.

virtual address mapping

* page size ter seferde RAM'e gönülacak bilgi metindir.

VM size $\rightarrow$ 2GB
 PM " $\rightarrow$ 128MB
 page " $\rightarrow$ 4KB

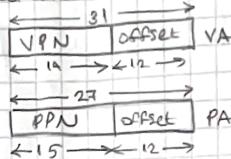

VPN | Page offset 31 bit

  ↑
 translation 112
 ↓
 PPN | Page offset 27 bit

* VM address bitti $>$ PM address bitti dikkat ettiğimde

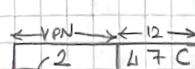
zorunda

ÖR: 0x247C VA ise PA = ?

Page table	V
0.	0
0.	0
UXFFFF	1
UXFFFF	1

verilmesi gereklidir.

0x247C'den katı direkt yerleştir.

0x247C
 ↓
 VPN   12 →
 ↓
 2   47 C
 ↓
 2 numaralı satırı baktır.

2 numaralı satırı baktır.

0x7FFF 47 C   0x7FFF 47 C

ÖR: 0x5F20
 ↓
 VPN   offset
 ↓
 5. satırındaki PPN değeri 5F20'nin kesişme eklenir.

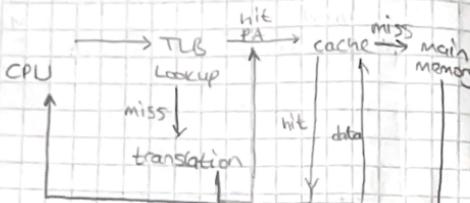
NOT: valid değilse diskten çekilmeli sil gerekir. (page fault)

Dezavantajlar:

- Page table is large
- Load/store requires 2 main memory accesses
↳ translation ve access data
- cuts memory performance in half

Gov. girişli hale getirilerek iyileştirilebilir.

lw \$5, L(\$w) # \$5 < M[5444]

ÖR: VPN 20 bit, PPN 12 bit, page offset 12 bit
VA'ları varilen PA'ları bul.

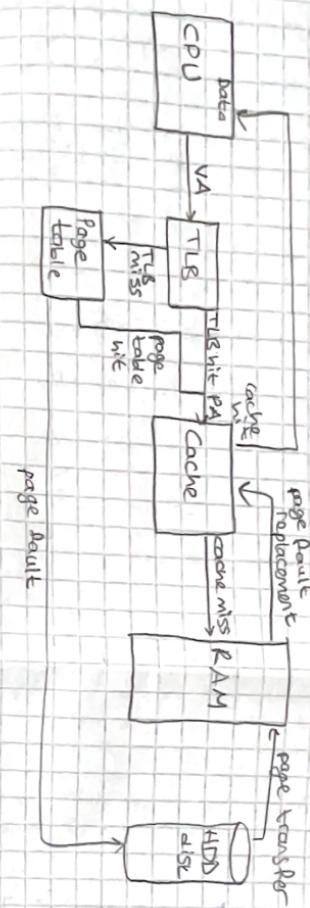
V D TAG(VPN) Data(PPN)

1	1	01AF4	FFF
0	0	0E45F	E03
0	0	012FF	2FO
1	0	01A37	788
1	0	02BB4	45C
0	1	03CA0	657

a) 02BB41A65
45CA65

c) 0D34E91DC
miss, page tablosuna
bağılmalı.

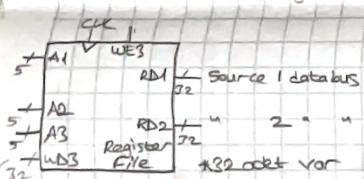
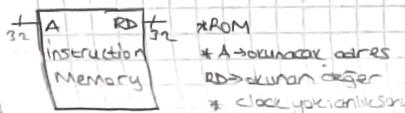
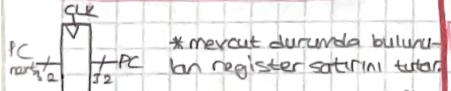
b) 0E45 F832
valid değil page tablo-
sunu核算malı,
d) 03CA0777
miss, page tablosuna
bağılmalı.

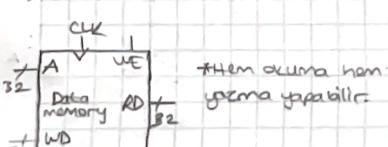
RISC-V subset instructions

R-type ALU
 • add/sub
 • and/or/slt
 Memory
 • lw/sw
 Branch
 • beq

RISC-V architectural elements

A1 A2 A3
 * aynı anda kullanılır.
 source → destination sayesinde
 destination databus

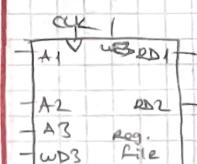
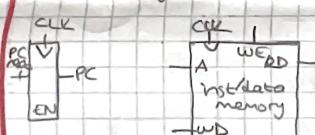
SINGLE CYCLE

- * simple
- * kritik yol cycle süresini etkiler. (lw)
- * separate memories for inst. and data
- * 3 adders/ALUs

MULTI-CYCLE

- * shorter inst. take fewer steps
- * can re-use hardware
- * run faster
- * reuse expensive hardware on multiple cycles

* first data path ve control
lisiinde de aynı

MEMORY

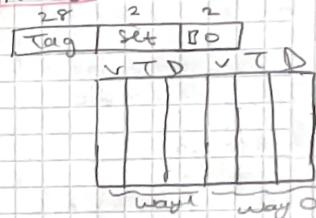
Cache Terminoloji

- * Capacity: number of data bytes in cache
- * Block size: bytes of data brought into cache at once

Cache

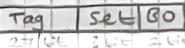
- direct mapped
- N-way ass., fully ass.
- n blocks per set
- 1 blocks per set

N-way

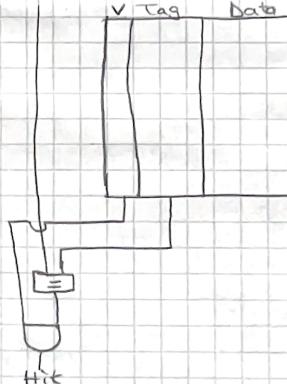

* larger caches have lower miss rates, longer access times

Direct mapped:

27 bit 3 bit 2 bit

DDC-Cn6

- * RISC-V has 32 32-bit reg.
- * Reg. faster than memory.

$a = b - c$ $\#s0 = a, s1 = b, s2 = c$
 $\text{sub } a, b, c$

$a = b + c$ $\text{add } a, b, c$

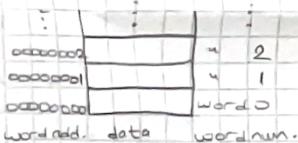
$a = b + b$ $\text{addi } a, b, b$

Memory

↓
word-add.   byte addressable
memory   memory

Word add. memory

- * word adresleri 4'er artar

* memory read / load
 lw destination offset(base)

bitler döşenir. ikişini toplanır.

* memory write store
 sw dest. offset(base)

Byte add. memory
* word adresleri 4'er artar

* RISC-V is byte-addressed.
* LW ve SW komut yazımı ayndır. Tek fark koducu word olduğundan offset'i 4'e bölererek buluruz.

Constants

↓   ↓
12 bit   32 bit
* 12 bit ve altıinda kullanılır.   * 32 bit kullanılır.

lli: ilk 20 biti register'a kaydırır.
kalan düşük 12 biti 0'dır. kalan
12 addi ile eklenir.

NOT: addi sign-extends youn
yani 12 bitten önceki 20
biti sayının son gitiliye
doldurur. (ignoret biti)

and: masking   or: combining
xor: inverting

Shift

sll   .sra (shift left msb tekrar eder)
.srl
* shift amount is in (lower 5
bits of) a register

timm shift 0-31 arası

Branching

↓
conditional   unconditional
.beq v6   .jump v6

Function calls

caller:

- * passes arguments to callee
- * jumps to callee

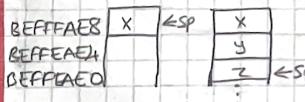
callee:

- * performs the func.
- * returns result to caller
- * " to point of call
- * must not overwrite registers or memory needed by caller

call func.: jump and link (.jal)
return from func.: jump reg (.jr ra)
arguments: a0-a7
return value: a0

Stack

* SP (stack pointer) points to
top of the stack
* grows down (from higher to lower)

Mult-cycle osman

1 or:

1-instruction (IM):

*IM'den ins. okun
nur ve PC'inin son
razi deger hesap
lanır.

2-Register (RF):

*Ins. decode edilir.
*Reg. file'dan oku
nacak reg. adresini
belirlenir.

*Beq döma int. lok
ALLout reg. 4'tür
PC + offset yapılır.

3-Execution, mem.
bez-cmp:
*decode edilmiş
işleme göre devam
ediliyor.

NOT: Bu aranada
eger beq
inst. ise
istem tamam
lamış olur.
Daha önce ALLU
out yazılıdığı
için geni lis. gel
meye hazırda.

H-DM :

- *Memory access
- or R-Type

NOT: R-Type ve SW

Komutları,

buradan top-

ka H-clock

dece lw kd-

mutu S-clock

sinyalini

ister.

Single:

- Fetch
- Decode
- Execute
- Memory
- Writeback

NOTLAR

*Pipeline ile tekn.
tamamlanma süresi atal
maz, sistemler toplan
perf. artar.

Structural Hazard:

bu H-clock

ile biter. San- support combination

dece lw kd-

mutu S-clock

Data Hazard:

#Bir önceki veri in-

ister.

boska yerde kullanıl-

ması!

Control Hazard:

#beq ?